PLA DOCENT: Grau en Ensenyaments Artístics Superiors d'Art Dramàtic

ESPECIALITAT: Direcció escènica i Dramatúrgia

CURS: Tercer

MATÈRIA: Escenografia, espai escènic, il·luminació i disseny de personatge

DADES GENERALS

CODI	0323	
NOM	ESCENOGRAFIA I VESTUARI	
TIPUS	OBLIGATÒRIA	
CURS I PERÍODE SEMESTRAL D'IMPARTICIÓ	TERCER CURS – PRIMER SEMESTRE TERCER CURS – SEGON SEMESTRE	
CRÈDITS ECTS I NOMBRE D'HORES	4 crèdits ECTS / 100 hores	
DESGLOSSAMENT	TOTAL	100 hores
	Treball presencial	75 hores
	Treball dirigit	25 hores
PROFESSORAT	Consulteu la web del centre	
REQUISITS PREVIS DE MATRICULACIÓ I ORIENTACIONS	Per a matricular-se a l'assignatura d'Escenografia i vestuari caldrà haver superat, prèviament, l'assignatura d'Espai. Significació de l'espai.	

COMPETÈNCIES

MATÈRIA: ESCENOGRAFIA, ESPAI ESCÈNIC, IL·LUMINACIÓ I DISSENY DE PERSONATGE										
ASSIGNATURA	**COMPETÈNCIES**									
	T-02	T-03	T-04	T-08	T-14	T-15	G-05	EDD-01	EDD-02	EDD-04
Escenografia i vestuari	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Il·luminació d'espais escènics	X	X		X	X	X	X	X	X	X

LLEGENDA COMPETÈNCIES:

T-02 Recollir informació significativa, analitzar-la, sintetitzar-la i gestionar-la adequadament.

T-03 Solucionar problemes i prendre decisions que responguin als objectius del treball que es realitza.

T-04 Utilitzar eficientment les tecnologies de la informació i la comunicació.

T-08 Desenvolupar raonada i críticament idees i arguments.

T-14 Dominar la metodologia d'investigació en la generació de projectes, idees i solucions viables.

T-15 Treballar de forma autònoma i valorar la importància de la iniciativa i l'esperit emprenedor en l'exercici professional.

G-05 Fomentar l'expressió i creació personal, integrant els coneixements teòrics, tècnics i pràctics adquirits; mostrant sinceritat, responsabilitat i generositat en el procés creatiu; assumint el risc, tolerant el fracàs, i valorant de manera equilibrada l'èxit social.

E.DD-01 Concebre propostes escèniques que fonamenten l'espectacle, generant i analitzant conceptes, textos i imatges i valorant les seves propietats representatives i la seva qualitat estètica.

E.DD-02 Projectar la composició de l'espectacle, utilitzant tots els coneixements estètics i tècnics necessaris sobre els diversos llenguatges que participen en la representació.

E.DD-04 Investigar per a concebre i fonamentar el procés creatiu personal, tant en allò referent a la metodologia de treball com a la renovació estètica.

RESULTATS DE L'APRENENTATGE

MATÈRIA: ESCENOGRAFIA, ESPAI ESCÈNIC, IL·LUMINACIÓ I DISSENY DE PERSONATGE																		
ASSIGNATURA	**APRENENTATGE**																	
	A1	A2	A3	A4	A5	A6	A7	A8	A9	A 10	A 11	A 12	A 13	A 14	A 15	A 16	A 17	A 18	A 19
Escenografia i vestuari	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X					X	X	X	

Il·luminació d'espais escènics	X						X	X	X	X	X	X	X	X	X			X

LLEGENDA APRENENTATGES:

A-01 Coneixements bàsics de la història de l'escenografia, la il·luminació i el disseny de vestuari.
A-02 Anàlisi de la confluència de les arts plàstiques i el llenguatge escènic.
A-03 Comprensió del concepte d'espai. Tipologies d'espai escènic.
A-04 Comprensió de l'espai i i dels objectes en l'espai: estructures espacials.
A-05 Diferenciació d'escenografia versus instal·lació.
A-06 Anàlisi de l'espai i l'estructura narrativa.
A-07 Anàlisi dels conceptes de ficció i veritat escènica.
A-08 Anàlisi dels conceptes d'espai escènic i energia.
A-09 Comprensió del cos en l'espai: l'espai buit.
A-10 Anàlisi de la llum i la foscor.
A-11 Comprensió de l'espai i el tractament de la llum.
A-12 Coneixement dels aspectes tècnics bàsics de la il·luminació.
A-13 Coneixement del concepte de llum en pintura, escultura i arquitectura.
A-14 El concepte de llum en el cinema i la televisió.
A-15 Comprensió de l'expressivitat de la llum i del color.
A-16 Comprensió del vestuari com a construcció de personatge.
A-17 Coneixement del vestuari i les èpoques històriques.
A-18 Coneixement del llenguatge de la moda.
A-19 Els processos de creació en escenografia, il·luminació i vestuari.

BLOCS TEMÀTICS

L'assignatura Escenografia i vestuari posa de relleu la complexitat del pensament desenvolupat al llarg del procés de creació d'un disseny d'espai. Es tracta d'aprendre, per part de directors i dramaturgs, el llenguatge de l'escenografia, el seu procés de creació i les tècniques de construcció per tal de poder establir un diàleg eficaç durant el procés de posada en escena.

Aquesta és una aproximació als continguts possibles:

1. Història dels espais escènics des de Grècia fins l'actualitat.
2. Espai escènic i escenografia.
3. Escenografia i arts plàstiques.
4. Els conceptes bàsics de l'escenografia.
5. El concepte d'espai. Tipologies d'espai escènic.
6. Anàlisi de text des del punt de vista de l'espai.
7. Actors i espai.
8. Objectes en l'espai.
9. Espai, ficció, veritat escènica i energia.
10. L'espai en el temps.
11. L'espai sonor.
12. Disseny d'escenografia: les fases d'un procés de creació.
13. La dramatúrgia de l'espai.

14. La integració de l'escenògraf en l'equip de direcció.
15. Història del vestuari teatral des de Grècia fins al segle XIX.
16. El vestit com a símbol: vestuari i definició de rol.
17. Vestuari i època històrica.
18. Vestuari i caracterització de personatge.
19. El vestuari en les arts plàstiques al llarg de la història: pintura i escultura.
20. El vestuari en la fotografia (documentació) i el cinema (ambientació).
21. La dramatúrgia del vestuari: biografia, narració i indumentària .
22. La concepció del disseny de vestuari i l'estructura d'oposicions dels personatges.
23. El llenguatge de la moda.
24. Vestuari i experimentació plàstica.
25. Disseny de vestuari: les fases d'un procés de creació.
26. La integració del dissenyador de vestuari en l'equip de direcció.

ACTIVITATS D'APRENENTATGE I ORGANITZACIÓ GENERAL DE L'ASSIGNATURA

L'assignatura Escenografia i vestuari s'estructura a partir de la necessitat de conèixer de forma suficient l'element espacial del teatre per poder-lo utilitzar en tota la seva potencialitat, tant per part del director com del dramaturg. Per assolir aquest objectiu resulta imprescindible endinsar-se tant com sigui possible en un llenguatge amb codi propi basat en els codis de les arts visuals que comporta un procés de creació sovint tan complex com una dramatúrgia o una direcció pròpiament dites. La concepció de la idea escènica, el desenvolupament de la dramatúrgia de l'espai, el posterior disseny escenogràfic i la realització de l'escenografia comporten un procés llarg i complex de creació les etapes del qual cal respectar escrupolosament en benefici del resultat final.

1. En la mesura que l'objectiu és teòric i pràctic, la metodologia que s'aplicarà estarà centrada, d'una banda, en l'adquisició per part de l'alumne dels principals aspectes conceptuals de l'assignatura que són, essencialment, els derivats dels conceptes centrals de l'escenografia i, de l'altra, en la reflexió creativa al voltant d'exercicis concrets que tinguin com a resultat activar el pensament creatiu escenogràfic.

2. Establir el marc conceptual significa també inevitablement adquirir els coneixements bàsics de la història de l'escenografia i la diversitat dels plantejaments des del naixement del teatre.

3. L'adquisició de tots els coneixements relacionats amb l'escenografia obliga a establir un programa de lectures acurat per tal d'evitar un coneixement parcial de la matèria.

4. La reflexió teòrica es complementarà constantment amb el visionat de pel·lícules i obres de teatre per establir un marc visual comparatiu clar.

AVALUACIÓ ACREDITATIVA DELS APRENENTATGES

L'avaluació de "Posada en escena 2" tindrà una nota final que es valorarà a partir dels següents paràmetres:

1. Avaluació contínua pel que fa als exercicis que es demanin en relació amb l'assignatura i valoració de l'actitud a classe pel que fa a la participació de l'alumne en els debats que es generin. 40%
2. Realització d'un treball de final de semestre en el qual haurà d'utilitzar els conceptes i coneixements adquirits. 30%
3. Examen teòric de final de semestre per avaluar la correcta adquisició dels coneixements teòrics. 30%

La nota de cada semestre passa pel filtre del Claustre de Dramatúrgia i Direcció, que reuneix tots els professors de cada nivell de amb el Cap de Departament. I després és ratificada pel Claustre General Semestral que reuneix a tots els Caps de Departament de cada àrea.
Això permet tenir una visió global i personal de cadascú dels alumnes en la globalitat dels seus estudis.

FONTS D'INFORMACIÓ BÀSICA

1. Bellman, Willard F.: Scene design, stage lighting, sound, costume & makeup. A scenographic approach. Harper & Row Publishers Inc. Nova York, 1983.
2. Diego, Rosa de, y Vázquez, Lydia: La máquina escénica: drama, espacio, tecnología. Servicio Editorial de la Universidad del País Vasco. Zarautz, 2001.
3. Gómez, José Antonio ("Goval"): Historia visual del escenario. Editorial J. García Verdugo (La Avispa). Madrid, 1997.
4. Griffits, Trevor R.: Stagecraft. The complete guide to theatrical practice. Phaidon Press Ltd. Oxford, 1982.
5. Howard, Pamela: Escenografía. Editorial Galaxia. Vigo, 2004.
6. James, Thurston: The theater props handbook. A comprehensive guide to theater properties, materials and construction. Betterway Publications Inc. Whit Hall, Virginia, 1987
7. Mello, Bruno: Trattato di scenotecnica. Istituto Geografico de Agostini. Novara, 1990.
8. Merino Peral, Esther: El reino de la ilusión. Breve historia y tipos de espectáculo. El arte efímero y los orígenes de la escenografía. Universidad de Alcalá. Alcalá, 2005.
9. Nieva, Francisco: Tratado de escenografía. Editorial Fundamentos, Madrid, 2000.
10. Palmer, Scott: Stage management, lighting & sound. Hodder & Stoughton. Londres, 2001.
11. Sirger, Anne: Scénographies du théâtre occidental. Editions Nathan / HER. París, 2000.
12. Sonrel, Pierre: Traité de Scénographie. Odette Lietieur. París, 1943.
13. Walne, Graham: Effects for the theatre. A & C Black (Publishers9 Ltd. Londres, 1995.
14. Echarri, Marisa, y San Miguel, Eva: Vestuario. Ñaque Editora, Ciudad Real, 1998.
15. Holt, Michael: Costume and make-up. Phaidon Press Ltd. Oxford, 1988
16. Spanabel Emery, Joy: Stage costume techniques. Prentice Hall, Inc. Englewood Cliffs, N.J., 1981.
17. Strand Holkeboer, Katherine: Patterns for theatrical costumes. Garments, trims, and accessories from Ancient Egypt to 1915. Costume and Fashion Press. New York and Hollywood, 1998.
18. Tröster, Frantisek: Costumes de Theatre. Artia. Praga, 1962.

19. Viejo, Francisco (editor): Caracterización I. Fabricación de prótesis, posticería y transformaciones del cabello. Editorial Videocinco. S/C, 2007.
20. Viejo, Francisco (editor): Caracterización II. Diseño del personaje, efectos especiales en maquillaje y procesos audiovisuales. Editorial Videocinco. S/C, 2007.

Última revisió: Novembre 2025